

« zurück blättern vor »

WAŃTUCH subst. m., ab 1386; auch *wantuch*. **1)** ‘grober Leinensack’ – ‘wór z grubego lnianego płótna’: 1386 StPPP VIII nr 4099, STP *Duo sacci et vantuch*. ◊ (1564–1565) 1961–1963 LustrWpol II 28, SPXVI *Płacq [...] od wańtucha chmielu półtora korca chmielu*. ◊ 1568 RejZwierc 158, SPXVI *brzuchá iáko wańtuchá nie natkáią*. ◊ (1689) 1693 Haur Sk. 77, L *Chmiel oberwany do wantuchów wkładaią dla wywietrzenia*. ◊ (1731) 1767 Jabł.Ez. 49, L *Naładował wantuchy wełną*. ◊ vor 1744 TR *Wantuch, opona, którą wozy, szkuty, lub towary na nich będące opinaią*. ◊ (1777) 1953 Instruktarz 19 *chmiel zebrać [...] dobrze go wysuszyć, w wańtuchach upakować*. ◊ (1904) 1932 Żer.Popioły III 52, DOR *Ponieważ przewidywano, że brama (...) musi być zatarasowana wańtuchami z piaskiem, bito wyłomy obok niej z prawej i lewej strony w murach należących do klasztoru*. ◊ (†1916) 1949–1951 Sienk.Sprawy 77, DOR *Od czasu do czasu toczą się z wolna po ulicach ogromne, ładowne wańtuchami wozy, zdążają z wolna na plac targowy*. ◊ 1951 Upr.rośl. II 781, DOR *Wysuszony chmiel ładuje się w wielkie wory (tzw. wańtuchy) z płótna*. – STP, SPXVI, TR, L, SWIL, SW, DOR. **2)** ‘grobe Leinwand’ – ‘grube płótno konopne’: [hapax] (†1611) 1613 Syr.Ziel. 824, L *Konopie są użyteczne do powrozów, sieci, wantuchów*. – CN, TR, L, SWIL, SW, DOR. **3)** ‘dicker Bauch, Wanst’ – ‘gruby brzuch, kałdun’: [einzQu.] 1636 Żebr.Ow. 215, L *Dofatki w wantuch wetkał wszyftkie; in viscera*. – L (allus. transl.), SWIL, SW (przen. żart.), DOR (przen.). ◊ **Var:** *wantuch* subst. m., 1386 StPPP VIII nr 4099, STP ◊ [LBel.] 1780 Włodek Sł, MAY – STP, SPXVI, TR, L, SW (gw.); *wańtuch* subst. m., (1564–1565) 1961–1963 LustrWpol II 28, SPXVI – CN, SWIL, SW, DOR. ◊ **Etym:** nhd. *Wagentuch* subst. n., ‘als Bedachung oder Vorhang eines Wagens dienendes Tuch; Tuch zum Abdecken der Ladung’, GRI, nur für Inh. 1, 2. ❖ Die Vorbildform ist wohl **Wagintuch* (vgl. *waginschoss* unter ↑*wańczos*), woraus *wańtuch* entstanden sein könnte.

« zurück blättern vor »